

PROGRAMA

FORMACIÓ DEL PROFESSORAT
Codi 33721

GRAU EN PEDAGOGIA
CURS ACADÈMIC 2013-2014

Professora: Paula Jardón Giner

Presentació

El contingut d'aquesta matèria pretén oferir un panorama general i integrat de la formació dels professionals de l'educació en un moment inicial i en la seua formació contínua. Dins d'aquest panorama general es presenten els principals models de formació que han donat lloc al coneixement professional dels docents, tot reflexionant sobre quins d'aquests es consideren fonamentals per al professorat. D'altra banda, s'analitza de quina manera els diferents models de formació influeixen en la conformació de la pràctica docent i també en la de l'esfera professional, amb diferents formes d'interactuar socialment en el marc del seu treball.

S'analitza l'actuació de professionals de la formació tant en l'àmbit escolar i universitari com en àmbits no formals.

La necessitat d'un coneixement polivalent i d'una formació contínua es fa patent en els plans i els programes de formació actuals que han de potenciar la seua identitat personal i professional. Per això és important desenvolupar mètodes i estratègies per a una pràctica reflexiva que fomenti els aprenentatges en els alumnes i els prepare per a la formació d'altres professionals de L'EDUCACIÓ.

La comprensió de com es formen els diferents professionals, tot comparant-ho amb la formació del professorat, és a la base de la reflexió de la identitat dels pedagogs i les pedagogues, i de la seua projecció com a dissenyadors de plans de formació i com a formadors.

Objectius

- Reflexionar sobre la deontologia pedagògica.
- Realitzar pràctiques reflexives de situacions reals o simulades.
- Adquirir una terminologia adequada, formulant idees, conceptes i relacions entre aquests, i sent capaços d'argumentar teòricament des de l'anàlisi de la pràctica.

- Conèixer i analitzar els models, mètodes i estratègies més significatius en el camp de la formació del professorat.
- Analitzar críticament els plans i programes de formació actuals.
- Detectar i diagnosticar les necessitats de formació en els professionals de l'educació.
- Adquirir competències per a treballar en formació pedagògica.
- Adquirir competències per a elaborar programes de formació específics a partir de l'anàlisi de fortaleeses i necessitats.

Destreses

- Construir significativament l'aprenentatge.
- Habilitats per a argumentar amb criteris racionals.
- Saber confrontar aprenentatges individuals i grupals.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Adquirir habilitats en l'ús de diverses fonts bibliogràfiques.
- Adquirir capacitat de síntesi per poder reunir, de forma organitzada i coherent, informació o dades de procedència variada.
- Saber estructurar i formular preguntes en el disseny de projectes d'investigació.
- Saber planificar accions docents que afavorisquen el desenvolupament i l'actualització professional.
- Desenvolupar competències en l'ús de les TIC.

Continguts

1. Treball docent i cultures professionals:
 - a. El formador com a professional: metàfores i imatges caracteritzadores de les funcions del professor/a.
 - b. Anàlisi de la cultura professional, reflexió, entorns col·laboratius i plantejaments ètics de la professió.
2. Concepcions i pràctiques de formació
 - a. Models de formació del professorat:
 - i. La tradició acadèmica de la formació: l'enfocament enciclopèdic i l'enfocament comprensiu.

- ii. La tradició tècnica
 - iii. La tradició personalista-humanista
 - iv. La tradició pràctica tradicional i l'enfocament reflexiu
 - v. La tradició crítica i postcrítica
- 3. Comunitats i xarxes d'aprenentatge per a la renovació
 - a. La investigació sobre l'ensenyament i la formació del professorat: el pensament dels professors i la reflexió-acció.
 - b. Formació contínua en les organitzacions
- 4. Polítiques de formació i processos de desenvolupament professional
 - a. Política educativa sobre la formació de professionals, institucions, plans i programes d'assessorament pedagògic.
 - b. Estratègies d'actualització, millora i desenvolupament del formador. Professionals de l'educació en la societat de la informació.

Metodologia

El treball individual es planteja al voltant de la dinàmica de classes. És molt important, per tant, l'assistència a aquestes, ja que s'hi treballen conjuntament els continguts teòrics i les pràctiques.

- Es realitzarà una presentació del tema directament per la professora amb els principals punts que cal treballar o a partir d'una lectura indicada.
- Es proporcionarà a l'alumnat material bibliogràfic per tal de treballar el tema individualment mitjançant textos que incorporen conceptes i es proposaran debats.
- S'elaboraran comentaris dels textos entregats per a treballar-los a classe.
- Es proposaran treballs en equip col·laboratiu que seran presentats en classe i debatuts.
- Estudi de casos.

Bibliografia bàsica

ESCUADERO, J. A.; GÓMEZ, A. L. (2006). *La formación del profesorado y la mejora de la educación: Políticas y prácticas*. Barcelona: Octaedro.

FERRERES, V.; IMBERNÓN, F. (comps.). (1999). *Formación y actualización para la función pedagógica*. Madrid: Síntesis.

PÉREZ GÓMEZ, A. I., ANGULO, F.; BARQUÍN, J. (1999). *Desarrollo profesional del docente: política, investigación y práctica*. Madrid. Akal.

Bibliografía d'ampliació

AINSCOW, M.; BERESFORD, J.; HARRIS, A. [et al.] (2001). *Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula: manual para la formación del profesorado*, Madrid: Narcea.

ALONSO ÁLVAREZ, E.; CASES, I.; COLÉN, M. T., [et al.] (2001). *La formación del profesorado: proyectos de formación en centros educativos*. Barcelona: Graó.

BLANCO LORENTE, F., LÓPEZ HERNÁNDEZ, A., ABELLÓ PLANAS, L., (2007). *El desarrollo de competencias docentes en la formación del profesorado*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, Instituto Superior de Formación del Profesorado.

BIDDLE, B.; GOOD, T.; GOODSON, J. (2000). *La enseñanza y los profesores*. Barcelona: Paidós.

CARDELLI, J.; DUHALDE, M. (comps.). (2003). *Docentes que hacen investigación educativa*. Buenos Aires: Miño y Dávila.

CARDELLI, J.; DUHALDE, M.; DATRI, E. [et al.] (2007). *Identidad del trabajo docente en el proceso de formación*. Buenos Aires: Miño y Dávila.

CASCANTE, C. (2004). «La Reforma de los Planes de Estudio. Un análisis político de los discursos sobre la Formación Inicial de los Profesionales de la Educación». *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (3): 145-67.

CASCANTE, C. (2007). «La formación del profesorado (en la práctica y sobre la práctica) informada social y políticamente», en ROMERO MORANTE, J.; LUIS GÓMEZ, A. (coords.), 2007. *La formación del profesorado a la luz de una "profesionalidad democrática"*. Santander: Consejería de Educación de Cantabria.

CIDE (2003). *Las competencias clave*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deportes.

COMBS, A.; BLUME, R.; NEWMAN, A. [et al.] (1979). *Claves para la formación de los profesores*. Madrid: Magisterio Español.

DE MARTÍN ROJO, E. (2005). *La formación en centros: un modelo de formación permanente para equipos docentes*. València: Nau Llibres.

- DE PUELLES BENÍTEZ, M.; LÓPEZ CORTIÑAS, C. (2009). *Profesión y vocación docente: presente y futuro*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- ELLIOT, J., MANZANO, P.; PÉREZ GÓMEZ, A. I. (1990). *La investigación-acción en educación*. Madrid: Morata.
- FERNÁNDEZ CRUZ, M. (2006). *Desarrollo profesional docente*. Granada: Grupo editorial universitario.
- GONZÁLEZ LUIS, K. (comp.) (2003). *Hilos y laberintos: irrupciones pedagógicas*. Buenos Aires: Miño y Dávila.
- HARGREAVES, A. (2005). *Profesorado, cultura y postmodernidad*. Madrid, Morata.
- HERNANDEZ, F. (ed.) (1998). *Formación del profesorado*. Barcelona: Praxis
- IMBERNON, F. (1994). *La formación y el desarrollo profesional del profesorado: hacia una nueva cultura profesional*. Barcelona: Graó.
- IMBERNON, F. (1994). *La formación del profesorado*. Barcelona: Paidós.
- IMBERNÓN, F. (comp.) (2002). *La investigación educativa como herramienta de formación del profesorado: reflexión y experiencias de investigación educativa*. Barcelona: Graó.
- LEITE MÉNDEZ, A. E. (2007). *Profesorado, formación e innovación: Los grupos de trabajo como vía para la construcción de un profesorado reflexivo y crítico*. Morón de la Frontera (Sevilla): Kikiriki Cooperación Educativa.
- LISTON, D. P.; ZEICHNER, K. M. (1993). *Formación del profesorado y condiciones sociales de la escolarización*. Madrid: Morata/Paideia.
- McKERNAN, J.; AMO, T. (1999). *Investigación-acción y curriculum: métodos y recursos para profesionales reflexivos*. Madrid: Morata.
- NAVARIDAS, F. (2004). *Estrategias didácticas en el aula universitaria*. Logroño: Universidad de La Rioja.
- PÉREZ GÓMEZ, A. (1992). "La función y la formación del profesor/a en la enseñanza para la comprensión. Diferentes perspectivas". En Gimeno Sacristán, J.; Pérez Gómez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata, 398-429.
- PERRENOUD, P. (2004). *Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar*. Barcelona: Graó.

PERRENOUD, PH. (2004) Diez nuevas competencias para enseñar: Invitación al viaje. Barcelona. Graó.

TARDIFF, M. (2004) Los saberes del docente y su desarrollo profesional. Madrid. Editorial Narcea.

PERRENOUD, Ph. (comp.).(2008). *Conflits de savoirs en formation des enseignants: entre savoirs issus de la recherche et savoirs issus de l'expérience*. Brussel·les: De Boeck Université.

PITTON, D. E. (2006). *Mentoring novice teachers: fostering a dialogue process*. 2a ed. .Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press.

POPKEWITZ, T. (1990).*Formación del profesorado: tradición, teoría, práctica*. València: Universitat de València.

Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado (1999). «IX Congreso de Formación del Profesorado». *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 34.

RIQUELME, G. C. (2004). *Educación superior, demandas sociales, productivas y mercado de trabajo*: Madrid: Miño y Dávila.

SCHÖN, D. (1992).*La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la Enseñanza y el Aprendizaje en las profesiones*. Barcelona: Paidós.

TOWNSEND, T. (2007). *Handbook of teacher education: globalization, standards and professionalism in times of change*. Dordrecht: Springer.

VICENTE, P. S. de; SAENZ BARRIO, O.; LORENZO DELGADO, M. (1988): *La formación de los profesores*. Granada: Universidad de Granada.

WELLS, G.; DONOHAUE, Z.; TASSEL, M. A. V. (2003). *Acción, conversación y texto: aprendizaje y enseñanza a través de la investigación*. Morón de la Frontera (Sevilla): Movimiento Cooperativo de Escuela Popular.

ZABALZA BERAZA, M. Á. (2004). *Diarios de clase: Un instrumento de investigación y desarrollo profesional*. Madrid: Narcea.

ZEICHNER, K.M. (2010). La formación de profesorado y la lucha por la justicia social. Madrid: Morata.

Bibliografia complementària

ALDECOA, J. (1990). *Historia de una maestra*. Barcelona. Anagrama.

ANTÚNEZ, S. [et al.] (2002). *Dinámicas colaborativas en el trabajo del profesorado: el paso del yo al nosotros*. Barcelona: Graó.

ATKINSON, T.; CLAXTON, G. (ed.). (2002). *El profesor intuitivo*. Barcelona. Octaedro.

CANO, E. (2005). *Cómo mejorar las competencias de los docentes. Guía para la autoevaluación y el desarrollo de las competencias del profesorado*. Barcelona. Graó.

CASAMAYOR, G. (coord.). *Los "trucos del formador": arte, oficio y experiencia*. Barcelona. Graó.

MEIRIEU, Ph. (2000). *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes.

MEIRIEU, Ph. (2004). *En la escuela hoy*. Barcelona: Octaedro.

PORLÁN, R. Y MARTIN, J. (1996). *El diario del profesor: un recurso para la investigación en el aula*. Sevilla: Diada.

Avaluació

Alumnat amb assistència regular a classe:

Prova escrita	50%
Treball en equip	30%
Treballs pràctics personals i participació en classe	20%
TOTAL	100

Alumnat sense assistència regular a classe:

Prova escrita	70%
Lectures bibliogràfiques	10%
Treballs pràctics personals	20%
TOTAL	100

És imprescindible fer la prova escrita i aprovar cadascun dels apartats de l'avaluació per a fer mitjana. La professora demanarà una justificació individual oral del treball en cas que ho considere necessari per a l'avaluació.

La convocatòria de juliol correspon a un examen extraordinari de la prova escrita. L'alumne/a ha de tenir present que aquest examen correspon al conjunt de la matèria.

Per a superar l'assignatura es tindran en compte les qualificacions obtingudes durant el curs en les diverses activitats i tasques realitzades (treball

de grup, activitats complementàries, pràctiques, etc.). Aquestes qualificacions només seran vigents durant el curs acadèmic 2013- 2014.

CRITERIS D'AVUACIÓ DE TREBALLS PROPOSATS ALS ALUMNES DE GRAU DE PEDAGOGIA

1 . Complet	5%
2 .Integrator: que incorpore el que hem treballat en classe	10%
3 . Significatiu: que incorpore reflexions personals elaborades	10%
4 . Ben compost: estructura coherent	5%
5 . Correcte: bona expressió, sense faltes	5%
6 . Diversitat de fonts, correctament citades: bibliografia, experiències, Internet, altres matèries de la titulació...	15%